

Kulturdepartementet

Deres referanse	Vår referanse	Dato
19/2515	Ulf Møller	02.12.2019

HØRING: FRA KALVESKINN TIL DATASJØ – NY LOV OM SAMFUNNSDOKUMENTASJON OG ARKIVER

Det vises til høringsbrev samt høringsnotatet "NOU 2019:9 Fra kalveskinn til datasjø – Ny lov om samfunnsdokumentasjon og arkiver som ble lagt ut høring 1. august 2019 med frist 2. desember 2019.

Hovedbudskap

Formålet loven er å sikre dokumentasjon om samfunnet som skal kunne brukes til å forstå samtid og fortid, og til å bevare og videreutvikle Norge som rettsstat og demokrati, bl.a. for å gi innsyn i offentlig virksomhet og sikre forsvarlig drift. Energi Norge er positiv til formålet.

Samtidig er vi av den oppfatning av at loven favner for vidt når utvalget i § 2 første ledd bokstav c foreslår at loven skal gjelde for *"selvstendige virksomheter" hvor det offentlige direkte eller indirekte har en samlet eierandel på mer enn 50 prosent, eller hvor det offentlige direkte eller indirekte har rett til å velge flere enn halvparten av medlemmene i det øverste organet i virksomheten.*

Kraftbransjen, som Energi Norge representerer, består av nettselskaper, kraftprodusenter, omsetningsselskaper, fiberselskaper og entreprenører mm. som i hovedsak er offentlig eid (mer enn 50 %). Alle, bortsett fra nettselskap som er strengt regulert, konkurrerer med private aktører i markedet. Siden formålet er å gi innsyn i offentlig virksomhet, tar ikke forslaget hensyn til de av våre virksomheter som konkurrerer med private selskaper siden det er eierskapet og ikke formålet med virksomheten som er avgjørende. Vår Energi Norge mener derfor følgende:

- Selvstendige virksomheter som ikke utøver forvaltningsmyndighet, bør derfor ikke være omfattet av loven. Vi ber derfor om at forslaget § 2 første ledd bokstav c slettes: *"selvstendige virksomheter" hvor det offentlige direkte eller indirekte har en samlet eierandel på mer enn 50 prosent, eller hvor det offentlige direkte eller indirekte har rett til å velge flere enn halvparten av medlemmene i det øverste organet i virksomheten*
- Arkivering i det omfang som er foreslått vil være svært kostnadsdrivende, og vil, sammen med andre pålegg, drive både nettleie og strømkostnadene opp. Også for nettselskap virker kravene til arkivering for omfattende. Energi Norge etterlyser en kost/nytte analyse.

Nærmere om virksomheter hvor det offentlige har kontroll

I det videre arbeidet viser utvalget til begrepene "offentlig sektor", "offentlig forvaltning", "offentlig virksomhet", "myndighetsutøvelse" med flere, og til prinsipper som per i dag gjelder for offentlig virksomhet. Når også selvstendige virksomheter, som i dag ikke er underlagt samme regulering også er foreslått å være omfattet av loven, må disse etter vår oppfatning vurderes etter andre krav/virkemidler enn selskaper som har forvaltningsmyndighet.

Utvalget opererer med kategorisering av ulike "typer" eierskap, hvor selskaper i kategori 3 (selskaper med forretningsmessige mål og andre spesifikt definerte mål) og 4 (selskaper med

sektorpolitiske mål) er foreslått omfattet av arkivloven, siden de bidrar til å løse offentlige oppgaver. Etter vår vurdering vil svært mange av våre medlemmer falle inn under disse kategoriene. Eksempelvis utfører våre kraftprodusenter og fiberaktører oppgaver/tjenester i konkurranse med private kraftprodusenter (Småkraftforeninga, sol- og vindkraftprodusenter), eller private fiberaktører som Get, Canal Digital og Viasat. Selskaper som Altibox eller Vikenfiber opererer ikke med fiber for å løse offentlige oppgaver, men er en kommersiell virksomhet uten pålegg eller regulering. Tilsvarende tilbyr mange av våre medlemmer, som er lokale selskaper, fiber til sine kunder i konkurranse med landsdekkende aktører.

I tredje punktum er det foreslått en forskriftshjemmel for kongen til å gjøre unntak. På side 267 første kolonne sies det følgende: «*I motsetning til offentliglova må det først gis en forskrift før det kan gjøre unntak for virksomheter som hovedsakelig driver næring i direkte konkurranse med og på samme vilkår som private*». Vi er av den oppfatning at de forvaltningsmessige hensyn som ligger bak denne loven gjør at loven bør ikke få anvendelse for våre medlemmer da de er markedsaktører og ikke forvaltningsmyndigheter. Vi vil også påpeke de store utfordringene næringen har møtt i henhold til vilkårlig tolkning av Offentlighetsloven § 2 annet ledd bokstav c om "konkurransutsatt virksomhet" der en rekke fylkesmenn har krevd at selskapene gir innsyn i en rekke sensitive selskapsmessige strategiske interne dokumenter. Her har unntaket i forskriften åpnet for ulike tolkninger og medført store prosesskostnader og ressurser. En forskrift som *kan* gi unntak for våre medlemmer er derfor, etter vår mening, ikke en akseptabel løsning.

En betydelig del av virksomheten i disse selskapene er med andre ord rettet inn mot forretningsvirksomhet og kundefølelse. Når det gjelder det sistnevnte, er virksomhetene også underlagt personvernloven (GDPR), og skal arkivloven gjøres gjeldende for disse – utelukker vi ikke at det kan gå på tvers av kravene knyttet til personvern. Vi ser heller ikke at dette forslaget er underlagt en grundig vurdering i henhold til GDPR regelverket og ber om at en slik vurdering gjennomføres før en ny arkivlov fremmes.

Avsluttende kommentar

Energi Norge er en landsomfattende interesse- og arbeidsgiverorganisasjon, som representerer selskapene som produserer, transporterer og leverer fornybar energi og varme i Norge. Våre 275 medlemsbedrifter står for nesten all kraftproduksjonen og sørger for daglige leveranser til cirka 90 prosent av strøm- og nettkundene i Norge. Vår visjon er at Norge skal ta en global lederposisjon som det første fornybare og fullelektriske samfunnet i verden. Medlemmenes oppdrag til oss er å fremme fornybarnæringens konkurransevne, for å øke norsk verdiskaping.

Våre medlemmer har, så vidt vi kjenner til, gode rutiner for forvaltning av dokumentasjon og har gode arkivløsninger – noe som er nødvendig når det investeres med en tidshorisont på 50-100 år. Både nettselskap, kraftprodusenter og fjernvarmeselskaper er godt regulert gjennom ulike konsesjonsordninger og annet regelverk både når det gjelder utbygging og drift, og dokumentasjon knyttet til dette. Energi Norge har derfor ingen forståelse for at slike selskaper skal underlegges arkivloven.

Vi tar gjerne et møte med departementet for å utdype vårt syn, gjerne sammen med NHO og KS da dette forslaget vil berøre svært mange av våre medlemmer på en, etter vår mening, uhensiktsmessig måte.

Vennlig hilsen
Energi Norge

Kristin H. Lind
Direktør Nett, kraftsystem og entreprenør

Ulf Møller

